

**SALAMU ZA UTANGULIZI YA ANNA TENGA MZINGA, MKURUGENZI
MKAAZI WA WATERAID TANZANIA, WAKATI WA UZINDUZI WA
MPANGO WA NCHI WA WATERAID (2023 – 2028) ULIOAMBATANA NA
SHEREHE ZA MAADHIMISHO YA MIAKA 40 YA WATERAID NCHINI
TANZANIA**

- **Mheshimiwa Kassim Majaliwa Majaliwa (Mb), Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania;**
- **Mheshimiwa MaryPrisca Mahundi (Mb.),Naibu Waziri wa Maji;**
- **Waheshimiwa Mawaziri wote mliopo hapa;**
- **Mhe. Stanlaus Nyongo (Mb.), Mwenyekiti wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Masuala ya Afya na UKIMWI.**
- **Mhe. Jackson Gedion Kiswaga (Mb.), Mwenyekiti wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Maji na Mazingira;**
- **Waheshimiwa Wabunge wote mliopo hapa;**
- **Makatibu Wakuu wote mliopo hapa;**
- **Ndugu Albert Chalamila, Mheshimiwa Mkuu wa Mkoa wa Dar es Salaam;**
- **Waheshimiwa Wakuu wa Wilaya Mliopo hapa;**
- **Viongozi na Watendaji Wakuu wa Serikali mliopo hapa;**
- **Wakurugenzi wa Shirika la WaterAid kanda ya Afrika Mashariki walioko hapa; Ms Jane Sembuche – Mkurugenzi Mkaazi WaterAid Uganda, Mr Yaekob Metena – Mkurugenzi Mkaazi WaterAid Ethiopia**
- **Wadau wa Maendeleo Mliopo Hapa;**
- **Viongozi wa Asasi za Kiraia;**

- **Viongozi wa Vyama vy'a Siasa;**
- **Viongozi na wafanyakazi wenzangu wa WaterAid Tanzania**
- **Wageni waalikwa;**
- **Wanahabari;**
- **Mabibi na Mabwana.**

Bwana Asifiwe!

Assalam Alaykum!

Tumsifu Yesu Kristu.

Nawasalimu kwa Jina la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania!

Napenda kumshukuru Mungu kwa kuifikisha siku hii adhimu na muhimu iliyotukutanisha sote. Niruhusuni nitoe shukrani zangu za dhati kwa mgeni wetu rasmi na kwenu nyote kwa kuwa hapa siku ya leo, naamini kwamba mlikuwa na majukumu mengine muhimu, lakini bado mlipata muda wa kujumuika nasi kwenye tukio hili maalum. WaterAid inachukua hii kama heshima kubwa kwa kazi tunayofanya nchini Tanzania, na inachukulia hili kuwa chachu ya kufanya kazi kwa bidii tunapoendelea kutekeleza mkakati mpya. Asante sana.

Mheshimiwa Mgeni Rasmi, Tangu mwaka 1983, WaterAid Tanzania (WAT) imekuwa mshirika anayeaminika na Serikali ya Tanzania, katika kutimiza ndoto yetu ya kuhakikisha kila mtu, kila mahali anapata maji endelevu, safi, usafi wa mazingira na usafi wa mtu binafsi. WaterAid kama wengi wenu mnavyoamini tunaamini kwamba bila maji safi na endelevu, usafi wa mazingira na usafi binafsi (WASH), hakuna mtu anayeweza kuishi maisha kamili na yenye afya. Vipengele hivi vitatu muhimu vinapaswa kuwa sehemu ya kawaida ya maisha ya kila siku kwa kila mtu, kila mahali - lakini sivyo ilivyo. Maono yetu ni kufanikisha hili kwa wote.

Mheshimiwa Mgeni rasmi, Shirika la WaterAid katika miaka 40 iliyopita kwa ushirikiano na serikali, tumewafikia watu milioni 8 moja kwa moja kwa huduma

ya maji safi, kuwapatia watu 800,000 vyoo bora, na kuwafikia watu milioni 26 kwa uhamasishaji wa usafi wa mazingira wanaofanya kazi katika Mikoa 11 ya Tanzania Bara na Zanzibar.

Mheshimiwa mgeni rasmi, WaterAid imekuwa na shughuli zake nchini ikiwa na usajili kama Shirika Lisilo la Kiserikali (N.G.O.) katika Jamhuri ya Tanzania na linafanya kazi kama Mpango wa Nchi na ofisi ya kazi ya WaterAid U.K. ndani ya Kanda ya Afrika Mashariki. Shirika hili lipo katika nchi 34 duniana na katika kanda ya Afrika Mashariki lipo katika nchi nne zikiwa ni Tanzania, Uganda, Ethiopia na Rwanda.

Mheshimiwa Mgeni Rasmi, pamoja na mafanikio haya na mengine tuliyoyaona na kusikia wakati tulipotembelea kwenye banda la maonyesho pamoja na '*Rivers of Life*' tumejifunza mambo mengi katika kipindi chetu katika sekta ya WASH na yafuatayo tungependa kuyaweka mbele yako na wadau:

Jambo la kwanza tumejifunza kwamba **uendelevu** wa huduma za maji, vyoo bora na usafi binafsi hazisababishwi na jambo moja linaloonekana papo kwa hapo kupitia utekelezaji wa miradi, lakini hasa ni mjumuiko wa mambo yanayoingiliana na yanayohusiana na mfumo mzima unaojenga utoaji wa huduma hizo katika jamii. Mfano, uzoefu wa programu zetu katika project za karibuni kwenye shule 30 na vituo vya kutolea huduma za afya 35 tumejifunza uimarishaji wa huduma hizi **unahitaji ushirikiano thabiti, usimamizi, na uratibu kati ya sekta ya maji na afya sambamba na kuhamasisha watendaji kuendelea kutengeta bajeti, kujengea uwezo watoa huduma na Jamii kuona huduma hizi zinahitaji kulindwa na kuthaminiwa ili ziendelee kuwepo kwa muda mrefu kwa manufaa ya watanzania na rika zote.**

Jambo la pili na ambalo kimsingi linaendana na juhudhi na jitihada za Mhe. Dr. Samia Suluhu Hassani, Rais wetu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania za **kumtua mama ndoo kichwani**, ni kwamba masuala ya **usawa wa kijinsia** na makundi maalumu lazima yashushughulikiwe kwa makusudi (being intentional). Sisi tumejifunza kuwa ni muhimu kuwapa kipaumbele makundi maalumu, wakiwemo wanawake, wasichana, wakati wa kufanya maamuzi ya mipango, bajeti na sera, kuruhusu ustawi na maendeleo ya Jamii yenye kubeba fursa sawa kwa wote katika nyanja za afya, elimu na uchumi.

Jambo la tatu la muhimu shirika letu la WaterAid tumejifunza kutokuwa na hofu ya kujaribu teknolojia na ubunifu ambao ukithibitishwa kitafiti juu ya ubora wake kulingana na mahali husika, unaweza kuwa sehemu ya kuleta maboresho na ufanisi zaidi hata kwenye maeneo mengine. Pamoja na ambayo mmekwisha kujionea kwenye banda la maonyesho, mifano mingine mizuri michache ni kama ifuatavyo;

- 1) Tulikuwa mstari wa mbele kufanya utekelezaji kwa utatifi wa usimamizi wa taka za kioevu (*liquid waste management*) katika maeneo ya mijini huko Babati na utafiti huu uliarifu njia zinazofaa za udhibiti wa taka za kioevu (Shit flow diagram), nchini kote uliongezwa katika mikoa 5.
- 2) Tulianzisha ramani ya vituo vya maji katika mikoa 5 na baadaye serikali imefanya kazi kubwa na nzuri ikaeneza nchi nzima na sasa inasaidia katika kupanga kwa vile mfumo una takwimu sahihi.
- 3) Tulishiriki na kutoa uzoefu wa kuwa na mfumo wa maelezo na wa kina kuhusu usafi wa mazingira na usafi (Mfumo wa Kitaifa wa Usimamizi wa Taarifa za Usafi wa Mazingira) ambao sasa unatumia na wilaya zote.

Mheshimiwa mgeni rasmi, sababu ya muda, naomba nizungumzie **jambo hili ambalo litakuwa la nne na la mwisho**, shirika la WaterAid tumejifunza kutokana na uzoefu wa ndani ya nchi na nchi nyingine nyingi ambazo WaterAid inafanya kazi, na tumefanya maamuzi ya kuwa kama wakala wa maarifa na kuyatumia maarifa haya kusaidia sekta kuunda mwongozo na sera ambazo zitaharakisha kufikia utoaji wa huduma bora za maji, vyoo bora na usafi binafsi. Mifano michache, tukishirikiana na wadau na Serikali, shirika la WaterAid tulikuwa mstari wa mbele katika kutengeneza mwongozo wa maji safi, vyoo bora na sehemu za kunawia mikono kwenye Vituo vya kutolea huduma za afya pamoja na mwongozo wa maji safi, vyoo bora na sehemu za kunawia mikono kwenye shule.

Mheshimiwa mgeni rasmi, naomba sasa kwa furaha kabisa nizungumzie tukio hili hasa lililotuleta kwa pamoja siku ya leo.

Shirika la WaterAid inafanya kazi kuitia programmu ya maendeleo ya sekta ya maji iijulikanayo kama Water Sector Development Programme, na kuchangia kwenye malengo endelevu ya kimataifa yanayohusiana na Maji na usafi wa mazingira. Kwa kuzingatia miaka 40 ya kujitolea, na na kufanya kazi kwa uaminifu katika kutoa huduma za maji, vyoo na usafi binafsi nchini, katika

mkakati huu mpya WaterAid Tanzania utazingatia maeneo makuu mawili muhimu:

- I. Kufikia huduma endelevu, jumuishi na salama za maji, vyoo na usafi binafsi kwenye maeneo lengwa ya kijiografia kwa ajili ya mabadiliko mapana.
- II. Kutoa kipaumbele cha maji, vyoo bora na usafi binafsi katika sekta ya afya ili kuboresha afya ya umma.

Huu ni mpango ambao kwetu sisi tunaona wenyewe matarajio makubwa zaidi la kufikia watu takribani **Milioni 3** kwa huduma za maji, vyoo bora na usafi binafsi ndani ya kipindi cha miaka mitano. Hii inajumuisha kwenye Jamii, vituo vya kutolea huduma za afya, shule na katika maeneo ya wazi. **Tutakapomaliza mpango huu, tutakuwa tumefikia moja kwa moja takriban watu milioni 11 tangu tulipoanza kazi hapa Tanzania.**

Mheshimiwa Mgeni Rasmi, kupitia uimarishaji wa mfumo kama kipengele cha msingi cha programu ili kushughulikia changamoto za maji, vyoo bora na usafi binafsi, tutakuwa na mabadiliko machache makubwa katika mkakati huu. Mabadiliko haya yametulazimisha tuangalie kwa kina jukumu letu, **niche**, tuliojifunza kwa vitendo kama nilivyoeleza hapo mwanzo na namna tunavyoweza kutimiza ahadi zetu:

- I. Tunatarajia kupunguza wigo wetu wa kijiografia ili kufanya kazi kwa bidii zaidi katika maeneo machache yatakayoleta matokeo makubwa zaidi. Katika maeneo haya, tutafanya majoribio na kutumia mafanikio yatakayopatikana kuwekeza katika sekta tukishirikiana na wadau haswa serikali kwa upana.
- II. Kuwa kielelezo nje ya maeneo yaliyolengwa ya kijiografia kwa kuonyesha ushahidi na mafunzo yanayotokana na program zetu ili kuigwa kwenye maeneo mengine ya nchini.
- III. Kutumia lenzi mtambuka ya jinsia katika kazi zetu zote ikiwemo katika kuchangia juhudzi za kampeni ya '**kumtua mama ndoo kichwani**' pamoja na serikali kuwafanya wanawake kuwa kitovu cha kazi zetu.
- IV. Kuongeza ushirikiano wa sekta binafsi.

Mheshimiwa Mgeni Rasmi, tumekuwa tukifuatilia sana miongozo yako na haswa kauli dhabiti uliota kusisitiza kuwa Serikali inayoongozwa na Mheshimiwa Rais Samia Suluhu Hassan imedhamiria kuhakikisha huduma ya

maji safi na salama inapatikana katika kila kijiji ikiwa ni utekelezaji wa kampeni **yake ya kumtua mama ndoo kichwani**. Sisi tumelichukua rasmi kama kampeni ya kitaifa kufanya kazi na serikali na wadau wa maendeleo nchini kuendelea kuonyesha kwa vitendo namna ambazo tunaweza kuhakikisha kimuendelezo (sustainably) tatizo la kumtua mama ndoo kichwani linaisha. Kauli mbiu hii inatuachia kazi ya ziada ya kuangalia ambavyo tunaweza kuipeleka kauli mbiu hii kuangalia matokeo chanya yanayoweza kutokana na kumtua mama ndoo kichwani hususan kiafya, kielimu na kiuchumi. Tunaomba fursa ya kulileta hili mezani kwa ajili ya kuipanua na kuifanyia kazi zaidi kauli mbinu hii kwenye mijadala ya kitaifa.

Tuna mpango ndani ya utekelezaji wa mpango mkakati huu utakaozinduliwa leo kurudi kwa Mheshimiwa Rais Samia Suluhu Hassan kuonyesha kwa vitendo namna ambavyo wadau wa maji tunatiwa moyo na kauli hii. Sisi tutaendelea kufanya kazi kupitia mifumo na taratibu za kisekta na serikali kuwezesha ndoto ya kuhakikisha kila mtu anapata huduma endelevu ya maji safi na usafi wa mazingira inafikiwa.

Mheshimiwa mgeni rasmi, Kwa moyo ulioja shukurani nyingi, napenda kuishukuru Serikali ya Jamhuri ya Muungano Tanzania inayoongozwa na Rais wetu mpPENDWA Mhe. Dkt. Samia Suluhu Hassan, Rais wa Jamhuri ya Muungano Tanzania kwa ushirikiano endelevu ambao wametupatia kwa muda wote ambao tumekuwa tukitekeleza miradi nchini Tanzania kupitia wizara mbalimbali hasa Wizara ya Maji, Wizara ya Afya, Wizara ya Elimu pamoja na TAMISEMI, kwa hakika ni ombi letu la dhati kuendelea ushirikiano huu kwa awamu hii nyingine.

Natoa shukrani zangu kwa niaba ya shirika kwako wewe binafsi, Waziri, viongozsi na watendaji wa wizara ya Maji kwa mkono wa shirika katika maandalizi na kuhakikisha kwamba jambo hili linafanikiwa. Shukrani zetu za dhati ziende kwa wafadhili na washirika wetu wa maendeleo waliopo hapa leo na wale ambao hawakufanikiwa kwa kuona umuhimu wa kufadhili miradi yetu na kushiriana nasi katika maeneo mengi nchini Tanzania.

ASANTENI SANA KUNISIKILIZA